

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича

ДІАЛЕКТОЛОГІЧНІ СТУДІЇ. 12

ДІАЛЕКТ І ПАМ'ЯТКА

Львів 2019

УДК 811.161.2'28-112
Д 44

Випуск дванадцятий репрезентує дослідження із проблем термінології, дериватології, лексикології, ареалогії, текстології в синхронійному та діахронійному аспектах, студії із питань історичного словотвору, морфології та лексикології на матеріалі українських пам'яток XV–XVIII ст. У збірникові подано лексикографічні матеріали – фрагменти словників вербальних символів, ойконімії, словника однієї говірки, а також пам'ятку 1667 року – працю Теодосія Софоновича. Традиційно рубрика «Огляди і рецензії» інформує про нові мовознавчі видання. Випуск містить також повну бібліографію наукових студій, архівних матеріалів, рецензій, опублікованих у 1–12 випусках «Діалектологічних студій» (2003–2019). Видання зацікавить передусім філологів, які досліджують проблеми функціонування української мови та її говорів у синхронії та діахронії, а також етнографів, істориків.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ВІДПОВІДАЛЬНІ РЕДАКТОРИ:

доктор філологічних наук, професор ПAVЛО ГРИЦЕНКО
кандидат філологічних наук НАТАЛІЯ ХОБЗЕЙ

доктор філологічних наук, професор Григорій Аркушин
кандидат філологічних наук Наталя Багнюк
доктор габілітований, професор Міхаель Мозер (Австрія)
доктор філологічних наук Галина Наєнко
доктор габілітований, професор Дорота Кристина Рембішевська (Польща)
доктор габілітований, професор Януш Рігер (Польща)
доктор філологічних наук, професор Іван Сабдош
доктор габілітований, професор Єжи Сероцок (Польща)
кандидат філологічних наук Ірина Романина
кандидат філологічних наук Оксана Сімович
доктор габілітований, професор Любов Фроляк (Польща)
кандидат філологічних наук Наталя Хібеба
кандидат філологічних наук Тетяна Ястремська

РЕЦЕНЗЕНТИ:

доктор філологічних наук, професор Лідія Гнатюк
кандидат філологічних наук, доцент Валентина Леснова

Затвердила до друку Вчена рада
Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України

За сприяння в реалізації цього наукового проекту
та за фінансову підтримку дякуємо Родині Хобзеїв.

ISBN 966–02–2707–8 (серія)
ISBN 978–966–02–9089–1

© Інститут українознавства
ім. І. Крип'якевича НАН України
© Обкладинка – М. Москаль

ЗМІСТ • CONTENT

ДОСЛІДЖЕННЯ І РОЗВІДКИ • STUDIES AND SURVEYS

I.

- Іван Сабадош.** Поняття «термінологія» і «номенклатура» стосовно наукових назв рослин.11
The concepts «terminology» and «nomenclature» referring to scientific names of plants
- Галина Тимошик.** Святе Письмо Старозавітного канону в мікротекстах «Галицько-руських народних приповідок» Івана Франка39
The canon of the Old Testament in microtexts from Ivan Franko's «Halytsko-ruski narodni pryovidky»
- Дорота Кристина Рембішевська, Януш Сятковський.** Зі східнослов'янських лексичних реліктів – *hreczka, racuchy* і *chabor*92
Some East Slavonic Lexical Relics: hreczka, racuchy and chabor
- Наталія Хібеба.** Бойківське весілля: обряд і слово106
Boiko wedding: the rite and the word
- Михайло Бігусяк.** Лексика бойківських говірок Прикарпаття у світлі різночасових свідчень.133
The vocabulary of the microdialects of the Precarpathian Boikos as described in different periods
- Леся Хомчак.** Символіка хатнього простору в родинних обрядах Надсяння: етнолінгвістичний контекст141
The symbolism of house space in the system of familial rites from Sian Region: ethnolinguistic context
- Тетяна Ястремська.** Концепт «верх»: лексико-семантична інтерпретація в діалектному просторі163
The concept «TOP»: its lexicosemantic interpretation in the dialectal space

II.

- Ганна Дидик-Меуш.** Українська мова XVI–XVIII століть: можливість традиційного і нового дослідження.243
The Ukrainian Language in the 16th to 18th centuries: possibilities of traditional and innovative studies

Włażej Osowski. Jak w Wielkopolsce w XVIII w. nazywano ludzi ze względu na ich pozycję społeczną?	275
<i>How were people called in Greater Poland in the 18th century due to their social status?</i>	
Наталія Багниук. Мовні інструменти персвазії та сугестії в українських проповідях кінця XVI – початку XVII століть.	287
<i>Linguistic tools of persuasion and suggestion in Ukrainian sermons of the late 16th and early 17th centuries</i>	
Уляна Штанденко. Дієслівні деривати в Універсалі гетьмана Івана Мазепи в «Актах Полтавського полкового суду 1668–1740 рр.»	300
<i>Verbal derivatives in the Universal of Hetman Ivan Mazepa as recorded in the «Acts of the Poltava Regimental Court. 1668–1740»</i>	
Ольга Гайда. Специфіка семантики непохідних прийменників в українській мові XVI–XVII ст.	309
<i>Specific features of the semantics of non-derivative prepositions in the Ukrainian language of the 16th and 17th centuries</i>	
Юрій Осінчук. Релігійна лексика в українських пам’ятках XVII–XVIII ст. (на матеріалах «Історичного словника українського язика» за редакцією Є. Тимченка).	318
<i>Religious lexis in 17th- and 18th-century Ukrainian monuments (as based on the «Historical Dictionary of the Ukrainian Language» edited by Ye. Tymchenko)</i>	
Викторія Штефуца. Венгерские заимствования на материалах украинско-молдавских грамот XIV–XV веков	341
<i>Hungarian borrowed words in Ukrainian-Moldavian charters of the 14th and 15th centuries</i>	
Тетяна Гуцуляк. Лексикографічні пам’ятки як джерело дослідження дериваційного потенціалу слова	350
<i>Lexicographical monuments as a source of studying the derivational potential of the word</i>	
Галина Сікора. Галицькі граматики як джерело дослідження львівського койне	368
<i>Halychyna’s grammar books as a source for studying Lviv koine</i>	

МАТЕРІАЛИ • MATERIALS

Наталія Хібеба. Матеріали до словника говірки села Росохи Старосамбірського району Львівської області (Є–Я)	379
Оксана Сімович. Словник вербальних символів: <i>Кінь</i>	423
Віра Котович. Астїоніми України, мотивовані відапелятивними антропонімами: матеріали до лінгвокультурологічного словника . . .	438
Галина Наєнко. Праця Теодосія Софоновича «Выкла(д) ѿ цркви с(т), и ѿ црковныхъ речахъ. о службѣ Бжой, и ѿ Вечерни» 1667 року . . .	466

ОГЛЯДИ І РЕЦЕНЗІЇ • REVIEWS AND OVERVIEWS

- Наталія Хібеба.** Мовні скарби Гуцульщини: говірка села Тюдів. 505
Голянч М. Мовний портрет села Тюдів: Словник у двох томах. Т. 1: А–М.
Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2018. 1000 с.
- Галина Тимошик.** *Ad fontes*: скарби українських закарпатських говірок
у працях Миколи Грицака 510
Грицак М.А. Матеріали до Словника українських говірок Закарпатської області.
Вип. 1: А–Б / за ред. П.Ю. Гриценка. Київ: КММ, 2017. 380 с.
- Ірина Романина.** Поліськими стежками: діалектні тексти
із Житомирщини. 512
Єдність у різноманітності. Поліщуки. Навчально-методичний посібник /
упоряд.: Мойсієнко В.М., Гримашевич Г.І. Житомир, 2018. 144 с.
- Ірина Черевко.** Фразеологічний доробок Анатолія Свидницького. 516
Фразеологізми в ідіостилі Анатолія Свидницького. Словник / укл.: Коваленко Б.О.,
Коваленко Н.Д. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Рута», 2019. 364 с.
- Ірина Черевко.** Образні вислови з Поділля 519
Коваленко Н.Д. Фразеологічний словник подільських і суміжних говірок.
Кам'янець-Подільський: ТОВ «Рута», 2019. 412 с.
- Володимир Галайчук.** *«Аж ніт чоловік за стіл не сідат,
аж у неділю не є борща...»* 522
Скарби українських говорів: тексти про борщ / відп. ред. Н. Хібеба, В. Леснова;
Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Львів, 2019. 320 с.
(серія «Діалектологічна скриня»)
- Ірина Романина.** Гуцульщина в рецепції українських прозаїків
кінця XIX – початку XX століття 526
Салій Олександра. «Сей край невичерпаної краси»: гуцульський текст
в українській художній прозі кінця XIX – початку XX століття: монографія.
Київ: Наукова думка, 2018 (Проект «Наукова книга» (Молоді вчені). 325 с.
- Наталія Багнюк.** *Habent sua fata libelli*: задля актуалізації
української писемної спадщини 529
Лавришівське Євангеліє XIV століття. Видання факсимільного типу.
Дослідження. Київ: Горобець, 2018. 468 с., іл.
- Оксана Сімович.** *Кеды оузроу вас, тогди возрадується срдце*:
фразеологія пам'яток української мови XVI–XVII ст. 531
Черевко Ірина. Фразеологія пам'яток української мови XVI–XVII століть:
семантика, структура, стиль / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ.
Львів, 2013. 236 с. (серія «Історія мови»)
- Наталія Багнюк.** Перлини барокового проповідництва
в сучасному виданні. 535
Радивилівський Антоній. Барокові проповіді XVII століття / підгот. наук. дослідження,
тексту, покажчиків О. Ніка, Ю. Олешко. Київ: «Освіта України», 2019. XIV+381 с.
- Сімович Оксана.** Концептуальні форми вираження людської драми
в oral history про війни XX–XXI століття 537
Кузьменко Оксана. Драматичне буття людини в українському фольклорі:
концептуальні форми вираження (період Першої та Другої світових воєн) /
наук. ред. С. Павлюк; НАН України, Ін-т народознавства. Львів, 2018. 727 с.
- Наталія Багнюк.** Діахронійне словництво: нові видання 545

БІБЛІОГРАФІЯ • BIBLIOGRAPHY

«Діалектологічні студії», випуски 1–12, 2003–2019 роки
(упорядник – *Ірина Романина*)551

ЮВІЛЕЇ • JUBILEES

Дорота К. Рембішевська. Лінгвогеограф, лексикограф, діалектолог
і «класик впливів»: Професорові Янушеві Сятковському – 90.. . . .590

Єлизавета Барань. Славіст високої проби (до 70-річчя
від дня народження Професора Андраша Золтана).596